

ข่าวเดือนการระบาดศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๗๘ ประจำวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

โรคเน่าและเน่ากล้วยไม้ (Bacterial Soft-Rot)

เดือนเกษตรกรที่ปลูกกล้วยไม้ทุกภาคของประเทศไทย โดยเฉพาะแหล่งปลูกที่สำคัญในภาค ตะวันตกและภาคกลาง เช่น จังหวัดนครปฐม ราชบุรี กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรสงคราม พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี และ สระบุรี รวมถึงใน ภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัด เชียงราย ช่วงนี้สภาพอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิสูง และมีฝนตกชุกเหมาะต่อการระบาดของโรคเน่าและเน่ากล้วยไม้ทุกสกุล มักจะเกิด ในฤดูฝน โดยเฉพาะในช่วงที่มีฝนตกพริ้ว ติดต่อกันหลาย วัน ดังนั้น เกษตรกรควรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเริ่มพบอาการที่ใบ ลำต้นเน่าและ เนื้อใบเปื่อยยุ่ย มีกลิ่นเหม็น ให้รีบขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อหา แนวทางควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

เชื้อสาเหตุ : เชื้อแบคทีเรีย *Erwinia carotovora* subsp. *carotovora* หรือ *Erwinia chrysanthemi*

ลักษณะอาการ

โรคนี้อาจเกิดได้กับทุกส่วนของกล้วยไม้ ตั้งแต่ลำลูกกล้วย ลำต้น และใบ โดยระยะแรกจะเกิด เป็นจุดชุ่มน้ำใสขนาดเล็กบนใบ หรือหน่อ ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อน และเนื้อเยื่อนุ่ม เปื่อยยุ่ย มีลักษณะเหมือนถักน้ำร้อนลวก ผิวใบโป่งพองเกิดแก๊สด้านใน ใบเน่าหลุดร่วงจากต้น อาการที่ลำต้น เน่าเป็นสีเหลืองซ้ำ ลำต้นหักพับ เกิดอาการเน่าและ มีกลิ่นเหม็น ฉุนจัด โดยเฉพาะสกุลออนซิเดียม แต่สำหรับกล้วยไม้บางสกุลจะไม่ มีกลิ่นเหม็น เช่นสกุลฟาแลนนอพซิส และแคทลียาหากสภาพแวดล้อม เหมาะสม อาการจะขยายลุกลามรวดเร็ว ใบจะหลุดร่วงภายใน ๒ - ๓ วัน อาจทำให้กล้วยไม้เน่า พุบ และตายทั้งต้น แผลที่ต้นหรือที่ลำลูกกล้วยจะมี สีเข้มกว่าที่ใบ ถ้าอากาศแห้งมาก แผลที่เน่าจะยุบแห้ง เนื้อเยื่อภายในถูกทำลายหมดเหลือแต่ผิวนอก บริเวณแผลเน่าจะมี เมื่อไ้ยมแฉะ ซึ่งจะมีกลุ่มเซลล์ ของแบคทีเรียอยู่เป็นจำนวนมาก

การแพร่ระบาด

มักเกิดขึ้นในช่วงปลายฤดูร้อนต่อเข้าสู่ฤดูฝน โดยแบคทีเรียกระจายไปกับน้ำฝน หรือกับเครื่องมือเครื่องใช้ที่นำมาปฏิบัติกับพืช การสัมผัส

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. หมั่นสำรวจฝ้าฯ แปลงอย่างสม่ำเสมอ หากพบ พืชต้นหนึ่งต้นใดแสดงอาการ นำไปทิ้งให้ไกลจากแปลงปลูกหรือฝังดินลึกๆ หรือเผาไฟให้หมด

๒. ในการเก็บเกี่ยว ตัดดอก หรือการกระทำใดๆ ต่อดันพีชระวังอย่าให้เกิดแผลรอยขีดหรือฉีกขาดกับส่วนของพีชโดยไม่จำเป็น

๓. หากพบอาการเริ่มแรกให้ตัดเนื้อเยื่อส่วนที่เป็นโรคทำลาย แล้วป้ายแผลด้วยปูนแดง แยกพีชที่เป็นโรคออกจากแปลง และระวังการให้น้ำอย่าให้น้ำจากต้นเป็นโรคกระเด็นหรือไหลไปสู่ต้นปกติ

๔. ทำลายต้นเป็นโรคทิ้งเสีย และทำความสะอาดบริเวณโต๊ะที่วางกระถางด้วยแอลกอฮอล์ ๗๐% หรือฟอร์มาลิน ๕% หรือถ้าเพิ่งเริ่มเป็นก็ให้ตัดส่วนที่เป็นโรคทิ้ง แล้วเอากล้วยไม้แช่ในสารเคมี นาทริฟิน อัตรา ๑ : ๒,๐๐๐ นาน ๑ - ๓ ชั่วโมง หรือใช้ปูนแดงทาบาดแผล งดการให้น้ำ ๑ - ๒ วัน

๕. อาจจะใช้สารปฏิชีวนะ เช่น อะกริมัยซิน (Agrimycin) ฟ่นร่วมด้วย แต่โดยปกติแล้วโรคเน่าและนี้ไม่นิยมใช้สารเคมีใดพ่นเพื่อป้องกันกำจัด เนื่องจากไม่ค่อยได้ผล

ที่มา : ๑. ปิยรัตน์ ธรรมกิจวัฒน์ และคณะ , ๒๕๕๓, การศึกษาโรคกล้วยไม้ที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ใน รายงานผลการวิจัยและพัฒนา ปี ๒๕๕๓, คลังผลงานวิจัย กรมวิชาการเกษตร. 2413-2437 น.

๒. Toh graden, ๒๐๑๗, Orchids pathogen: <http://www.tohgarden.com/orchid-care/common-orchid-pathogens/> เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๓. Scot Nelson, ๒๐๑๗, Dealing with Common Orchid Problems: <https://www.gardeningknowhow.com/ornamental/flowers/orchids/> เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๔. WikiGardener, Celeriac Bacterial soft rot *Pectobacterium carotovora* subsp. *carotovora*

เรียบเรียงโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

ลักษณะอาการเน่าและกล้วยไม้ (ที่มา: Scot Nelson, ๒๐๑๗ และ Toh graden, ๒๐๑๗)

